

جان برگر ،

پرده‌ها را کنار زد!

« جان برگر » (John Berger)، نویسنده انگلیسی، ماه پیش، سرانجام، جایزه « بوکر » Booker را - که بزرگترین جایزه سالانه ادبی انگلیس بشمار میرود - پذیرفت! این جایزه برای کتاب « جی » (G) به او اهداء شد و بنا بگفته « سریل کانالی (Cyril Connoly) یکی از داوران انتخاب این کتاب: «هیات داوران»، «جی» را بسبب جانمایه انسانی و برداشت روشنفکرانه و درك تاریخ معاصر و همدردی با ستمبران انتخاب کرد.»

برگر، اما، پرده‌ها را کنار زد و بهنگام دریافت این جایزه به مسئولان آن حمله کرد و گفت: « اینان بیش از یکصد و سی سال است که منافع کلان تجاری در « کارائیب » داشته‌اند. فقر و مسکنت کارائیب، برآیند مستقیم این بهره‌کشی و استثمار مشابه بوده است. » ناگفته نماند که، برگر، امسال جایزه داستانی روزنامه « گاردین » را نیز، ربود. حال، برگردان متن کامل سخنان برگر را، که بهنگام دریافت جایزه ایراد کرد، از نظر میگردانیم.

« از آنجا که این جایزه را بهمن اهداء کرده‌اید، شاید در دانستن این امر شایق باشید که، مختصراً، جایزه چه اهمیتی برای من دارد. جایزه‌های رقابت‌آمیز در نظر من، نفرت‌انگیزاند. و اما در مورد این جایزه: انتشار

فهرست کوتاه اسامی، بلا تکلیفی که از چار و جنجال عمدی پدید آمد، شایسته‌سازی درباره نویسنده‌گانی که در این امر ذینفع بودند - گویی سخن از اسبها میرفت - و سرانجام تا کمد کلسی بر روی برندگان و بازندگان، ماجرائی دروغین و دور از شان و مقام ادبیات است.

با این وجود، جایزه‌ها به سان يك وسیله تحريك كننده عمل میکنند و این امر نقطه‌ای دوباره نویسندگان که درباره ناسران، خوانندگان و کتاب فروشان نیز، صدق میکند. و بهینسان اساس ارزش فرهنگی يك جایزه بسنگی بهین دارد که چه چیز را تحريك میکند. همنوایی با بازار و جلب رضایت متوسط عقاید، یا استقلال خیالی نویسنده و خواننده - کدام يك؟ اگر جایزه‌ای، تنها، همنوایی با بازار را تحريك کند، صرفاً موفقیت را به نحوی قراردادی که امروز از آن برداشت میشود، تضمین میکند. و این امر چیزی جز يك موفقیت جزئی نیست. اما، اگر کتاب، استقلال خیالی را تحريك کند، اراده جستجو و انتخاب راهی را تشویق میکند، یا، ساده‌تر گفته شود، مردم را به‌سؤال کردن برمیانگیزد.

دلیل اینکه چرا این داستان اهمیت دارد در این است که، سئوالاتی را طرح میکند که هیچ قالب ادبی دیگری نمیتواند مطرح کند: سئوالاتی درباره کار فرد بروی سرنوشت خویش، سئوالاتی درباره اثراتی که شخص در زندگی -

منجمله زندگی خویش - میتواند برجای گذارد. و داستان، (Novel) این سئوالات را بترتیب در جهت خیلی خصوصی مطرح میکند. نقش ویژه ندای داستان‌نویس، به يك ندای درونی، مانند است.

با آنکه شاید داستان، از نظر من، تا اندازه‌ای جا نیافته باشد، اما، میل دارم به هیات داوران امسال، برای استقلال رای و جدیتشان در این مورد، درود بفرستم و از ایشان سپاسگزاری کنم. تمام چهار کتاب در فهرست کوتاه داوران، گونه‌ای ناهمنوایی خیالی را که درباره‌اش صحبت میکنم، باز مینمود. اینکه ایشان جایزه را به کتاب من اهداء کردند، خوشنوم کرده است، زیرا کتاب، بیانگر پاسخی است، پاسخی از جانب دیگر نویسندگان.

نوشتن « جی » پنج سال بدرزا انجامید. از آن زمان تا به امروز، من برای پنج سال دیگر زندگی‌م طرح ریخته‌ام. طرحی، درباره کارگران مهاجر اروپا در دست دارم، نمیدانم کتاب آخری چه شکلی خواهد داشت. شاید يك داستان از آب درآید. شاید کتابی بدون طرح مقوله‌ای گردد.

آنچه میدانم اینست که به‌ندای یازده میلیون تن کارگر مهاجر در اروپا و چهل میلیون تن - یا چیزی نزدیک به این نیاز دارم. نیاز دارم تا در باره آنان و افراد خانواده ایشان که اکثرآ در بقیه در صفحه ۵۷

جان برگر ، برده‌ها را کنار زد ! (بقیه)

شهرکها و روستاها بحال خود وانهاده شده‌اند ، اما ، زندگیشان هنوز هم بدستبرد کارگران غایب بستگی دارد. در صفحه‌های این کتاب صحبت میکنم . مهاجران ، نیروهای فقر و مسکنت‌اند که هر سال ناگزیر از ترک خانه و کاشانه و فرهنگ خود میشوند تا برای انجام کثیف‌ترین و کم‌بهرترین کارها به مناطق صنعتی اروپا بیایند ؛ در این مناطق ، آنان ، افراد ذخیره ارتش کار را تشکیل میدهند . نظر آنان درباره‌ی جهان چیست ؟ درباره‌ی خودشان ، ما ، و استثمار خود ، چگونه می‌اندیشند ؟

برای انجام بردن این طرح ، سفر کردن و منزل گرفتن در مکانهای بیشمار ، امری ضرور است . برخی مواقع ، نیاز دارم دوستان ترک خود را که بزبان ترکی صحبت میکنند ، همراه خود ببرم ، یا دوستان پرتغالی و یونانی را . میل دارم پارديگر با « جین موهر » (Jean Mohr) دوست عکاسم کار کنم ؛ با او که کتابی درباره‌ی پزشکی دهکده نوشتیم . حتی اگر ما درویشانه زندگی کنیم ، باز هزینه برنامه چهارساله‌مان سر بهده هزار یاند خواهد ساخت . هنوز دقیقاً ، ندانستام که چگونه این مبلغ را فراچسنگ خواهیم آورد . خود من که چیزی از این مبلغ در بباط ندارم . اما ، اینک پول جایزه بوکر ، انجام این امر را امکان‌پذیر کرده است .

با این وجود ، شخص نباید حتماً يك داستان‌نویس باشد تا برای یافتن رد پای پنج‌هزار یاند مبلغ این جایزه ، ارتباطهای خیلی دقیق را جستجو کند و دریابد که این پول از چه فعالیت‌های اقتصادی بدست آمده است .

« بوکر مک کانل » (Booker Moconnell) بیش از یکصد وسی سال است که منافع کلانی هر منطقه کارائیب داشته است . فقر و مسکنت امروزی مردم کارائیب ، برآیند مستقیم این بهره‌کشی و استثمار مشابه بوده است . یکی از اثرات فشر کارائیب در اینست که صدها هزار تن از هندیهای غربی بعنوان کارگر مهاجر ، ناگزیر از آمدن به انگلیس شدند ، بنابراین ، هزینه کتاب من درباره کارگران مهاجر ، از منافی تأمین میشود که مستقیماً از خود کارگران یا اقوام و نیاکان‌ایشان بدست آمده است .

اما ، افزون بر این ، مساله درخور بحث است . انقلاب صنعتی و اختراعات و فرهنگی که با آن همساز بود و اروپای امروزی را پدید آورد ، از آغاز ، هزینه‌اش از منافع تجارت برده تأمین میشد . وماهیت بنیادی مناسبات میان اروپا و مابقی جهان ، میان سیاه و سفید ، هنوز هم تغییر نکرده است .

چنین است که ناگزیرم روی دیگر سکه این جایزه را نشان دهم . و در نظر دارم این کار را با تقسیم پول جایزه در راهی ویژه بانجام برم . نیمه‌ای را که واگذار خواهیم کرد ، نیمه

بالتوه ، به یکدیگر باز رسند .

چنین است که من برآن سرم پول جایزه را ، با آن دسته از هندیهای غربی در کارائیب و خارج از آن که ، برای پایان بخشیدن به استثمار خود مبارزه میکنند ، سهم شوم .

شاخه‌های لندن جنش پلنگان سیاه‌زادگی وضعی است که « بوکر » ها و دیگر شرکتها در کارائیب پدید آوردند ، میل دارم با پول جایزه در جنش پلنگان سیاه سهم شوم ، زیرا آنان بعنوان سیاهان و کارگران علیه استثمارگرترده‌ی ستم‌زدگان یا خاسته‌اند . و آنان از طریق « مرکز اطلاعات مردم سیاهبوست » با مبارزه در « گویان » پایگاه ثروت بوکر مک کانل - و « ترینیداد » و سراسر کارائیب ارتباط دارند و هدف از مبارزه‌شان قطع شریان چنان داد و ستدهائی است .

هم بدانگونه که شما آگاهید من نیز آگاهم که ، مبلغ پول مورد بحث - برستی که شخص بهصراحت بیافتد که پول از آن جایزه‌ی ادبی است - بسیار ناچیز است . من به پول بیشتر ، برای طرح خود درباره‌ی کارگران مهاجر اروپایی سخت نیاز دارم . جنش پلنگان سیاه نیز به پول برای نشریات و دیگر فعالیت‌های خود ، سخت نیاز دارد . با این وجود ، سهم شدن در پول جایزه ، معنایی جز این ندارد که هدف‌های ما مشابه و یکسان‌اند . و با شناخت این امر ، مسائل کاملاً روشن میشود . در بازبین تحلیل - بهمان آغاز این سخن - روشنگری ، بهراتب هم‌تر از پول است .

دیگر را که نگه میدارم ، تغییر خواهد داد . اما ، اول اجازه دهید منطق موضع‌گیری خود را بنحوی راستین ، آشکار سازم . مساله در وجدان گناهکار و کز کردار نیست . مساله ، یقیناً ، در نوع دوستی خلاصه نمیشود و حتی جنبه سیاسی ندارد . مساله در تداوم کمال یابنده من بعنوان يك نویسنده است ؛ موضوع میان من و فرهنگی است که آب و گلم را سرشته است . پیش از آنکه تجارت برده آغاز شود ، پیش از آنکه اروپا خود را غیرانسانی سازد ، درآویزد ، میباید زمانی وجود داشته باشد که سیاه و سفید با شگفتی از تساوی بالتوه به یکدیگر برسند . این زمان ، گذشت . از آن پس ، جهان میان بردگان بالتوه و برده‌داران بالتوه تقسیم شد . و اروپایی جماعت این طرز فکر را به جامعه خود باز آورد . و این طرز فکر جزئی از نظرگاه او درباره همه چیز شد .

داستان نویس در تأثیرات متقابل میان فرد و سرنوشت تاریخی ، دخالت دارد . سرنوشت تاریخی عصر ما معلوم و مشخص است . ستم‌زدگان در حال فروریختن دیوار سکوتی هستند که توسط ستمگران ، در ذهن آنان ساخته شده است . و در مبارزه آنان علیه استثمار و نژادپرستی - اما تنها از طریق و به‌اتکاء این مبارزه مشترک - امکان این امر پدید خواهد آمد تا فرزندان بردگان و برده‌داران با امید شگفت‌انگیز از تساوی

دولاند

برای آقایان و جوانان
در تمام فروشگاه‌های کفش پی

کفش پی
در خدمت مشتریان